

Reddingsactie eitjes sleedoornpage in Soest

In Soest, Midden-Nederland, bevindt zich een populatie van de zeldzame dagvlinder sleedoornpage. Aangezien de vlinders zich zelden laten zien, is de beste manier van inventariseren het speuren naar eitjes. Ze leggen de eitjes worden voornamelijk op de sleedoorn. De populatie in Soest wordt sinds een aantal jaren geïnventariseerd door vrijwilligers van Vlinderwerkgroep IVN Eemland en een medewerker van de Vlinderstichting.

Het verleden heeft duidelijk gemaakt dat zelfs in goed overleg met De Vlinderstichting of werkgroep en gemeente de grootste 'rampen' kunnen plaatsvinden. De contactpersoon bij de gemeente weet wat de bedoeling is en geeft dit door aan het uitvoerende bedrijf. En dan kan het mis gaan. Ook in Soest wordt het onderhoud uitbesteed. Het is daarom noodzakelijk om bij de werkzaamheden aanwezig te zijn. In Soest is de samenwerking tussen gemeente en vlinderwerkgroep tegenwoordig goed. Eind 2009 was er een kleine 'rel' over een berg bouwaaarde die was gestort op de plek waar de guldenroede, een belangrijke nectarplant van de sleedoornpage, op zou moeten komen. Nadat Vlinderwerkgroep IVN Eemland contact had opgenomen met gemeente Soest werd er adequaat gereageerd. De gemeente sommeerde het bouwbedrijf om de bouwaaarde te verplaatsen, wat ook gebeurde. Dit was nog op tijd om de guldenroede in de zomer weer op te laten komen.

Tevens pootte de gemeente een aantal jonge sleedoornstruiken in het gebied.

Het beste onderhoud

De telling van de eitjes in 2011 zagen we vol spanning tegemoet. In 2010 hadden we 16 eitjes gevonden en we vreesden dat het aantal in 2011 nog lager zou liggen. Niets bleek echter minder waar: we vonden 51 eitjes, een record! Opvallend was de grote hoeveelheid

Tekst: Violet Middelman
Vlinderwerkgroep IVN Eemland

De sleedoorns in Soest.

Remco Vos

Jaar	Aantal eitjes
2005	18
2006	15
2007	30
2008	50
2009	40
2010	16
2011	51
2012	32

eitjes die we vonden op de nieuwe aanplant en het jonge opschot, regelmatig behoorlijk onderaan de struikjes.

In de zomer van 2011 kwam Kars Veling van De Vlinderstichting naar Soest om samen met de gemeente Soest en Vlinderwerkgroep IVN Eemland te kijken naar de mogelijkheden voor onderhoud aan de strook met sleedoornstruiken. Een deel van de struiken hing half over het fietspad en was sterk verouderd. Onderhoud was dus echt

nodig, maar hoe kon dat worden uitgevoerd zonder de populatie sleedoornpages te verzwakken? De strook met struiken is zo'n 200 meter lang, en de populatie sleedoornpages lijkt redelijk gezond. We hadden verschillende opties om het gebied te beheren, en kozen ervoor om het voorste gedeelte van de strook volledig terug te laten zetten (alle oude struiken weg) en in de rest van de strook een paar oude struiken te verwijderen.

Je moet er wel even bij blijven

In overleg tussen de gemeente en de vlinderwerkgroep werden de onderhoudswerkzaamheden gepland in februari. Ik zorgde dat ik erbij aanwezig zou zijn om een en ander in de gaten te houden en om de gesnoeide takken te controleren op eitjes. Bij aankomst bleek direct hoe belangrijk het was om aanwezig te zijn, want de opdracht die de uitvoerder had gekregen, was anders dan wat wij met de gemeente hadden besproken: de jonge struikjes die in 2010 waren aangeplant, zouden worden verwijderd en er zouden veel meer oude struiken worden teruggezet. Na een pittig overleg met de uitvoerder werd de opdracht aangepast naar de afgesproken werkzaamheden. Aan de medewerkers hebben we de eitjes laten

De takken worden gecontroleerd op eitjes.

De takken worden gecontroleerd op eitjes.

zien, waarna ze heel enthousiast waren en voorzichtig waren met de struiken waar we al eitjes op hadden gevonden.

Binnen korte tijd lagen er grote bergen takken. Gelukkig kwamen er hulptroepen om de takken na te kijken; een monnikenklus, maar absoluut de moeite waard. Tijdens de inventarisatie in januari hadden we 19 eitjes gevonden (tegen verwachting in vrijwel geen eitjes op de twee jaar oude struikjes) en we vonden er nu 13 stuks bij. Deze eitjes zaten vrijwel allemaal op takken die we niet hadden kunnen inventariseren; te hoog of te diep in het struikgewas. Alle takken waar een eitje op werd gevonden, knipten we af om ze later te 'transplanteren' naar de struiken die er nog staan. Dit houdt in dat we de gesnoeide takjes met touw vast maken aan een levende struik, zo dicht mogelijk bij een bloemknopje, in de hoop dat de rups (zeer klein als hij uit het eitje komt) de overstap naar de verse tak kan maken en zich in een bloemknopje kan vreten.

Fluctuaties

We zijn zeer benieuwd hoe de tellingen in de komende jaren zullen uitpakken, maar hebben ook aan de resultaten vanaf 2005 kunnen zien dat de aantallen flink fluctueren. Blijkbaar bevindt een groot deel van de eitjes zich op onbereikbare plaatsen. We zullen het gebied strak blijven monitoren en de gevolgen nauwkeurig bijhouden. Hoe zal het volledig teruggezette gebied zich gaan ontwikkelen? Zullen we in 2013 weer de meeste eitjes vinden op de jongste struikjes? En zullen we in 2014 op die jonge struikjes (intussen dus een jaar ouder) minder eitjes vinden dan in 2013?

Ongelukken voorkomen

Belangrijkste conclusie is dat goed en duidelijk overleg met een gemeente niet altijd voldoende is. Hoe goed alles ook wordt besproken, in het veld en per mail, het is de uitvoerder die de werkzaamheden uitvoert en die kan een gegeven opdracht anders interpreteren dan de bedoeling was. Op tijd aanwezig zijn bij dit soort werkzaamheden en het ter plaatse doornemen met de uitvoerder is daarom zeer aan te bevelen om (onbedoelde) 'rampen' te voorkomen.